

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

2008 m. gegužės 30 d.

Eina nuo 1988 m.
spalio 28 d.

Nr. 20 (802)

Lietuva paminėjo masinio trėmimo į Sibirą 60-ąsias metines. Ankstyvą gegužės 22-osios rytą miestų ir miestelių aikštėse, prie geležinkelio stočių rinkosi buvę tremtiniai, politiniai kaliniai, jų šeimų nariai, moksleiviai. Nešini gėlių puokštėmis, vėliavomis, tautine atributika jie pagerbė negrižusiuosius, prisiminė jų kančias ir neviltį, giedojo giesmes, dainavo tremties dainas. Visoje šalyje tą ankstyvą rytą buvo prisimintas kiekvienas, kuriam teko sunki tremtinio ar politinio kalinio dalia.

Kaunas. Šeštą valandą rytą kauniečiai, buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, partizanai rinkosi į Vytauto Didžiojo karų muziejaus sodelį. Jaujojo kario mokyklos "Lūšiukai" moksleiviai iš žvakučių sudėliojo žodį LIETUVA. Jas uždegė ir prasidėjo liūdna susikaupimo valanda. Renginio iniciatorė ir globėja Seimo narė Vincė Vaidevutė Margevičienė trumpu įžanginiu žodžiu paskelbė 60-ujų trėmimo metinių minėjimo pradžią. Renginyje dalyvavo Seimo nariai prof. Vida Marija Čigrijienė, Kazimieras Starkevičius, Kauno vicemeras Kazimieras Kuzminskas, Kauno mst. Švietimo skyriaus vedėjas Antanas Bagdonas, Kauno mst. Kultūros skyriaus vedėjas Sigitas Šliažas ir kt. Renginyje dalyvavo ne mažai jaunimo – Kauno Juozo Urbšio vidurinės mokyklos, Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimnazijos, Juozo Kačanauskos vidurinės muzikos mokyklos moksleiviai, Lietuvos jūrų skautai. Jie parengė meninę programėlę. Tai pagyvino ir savotiškai iprasmino šį renginį. Už tai rengėjai dekoja mokyklų vadovams, ypač – istorijos mokytojams.

Po susikaupimo valandėlės Vytauto Didžiojo karų muziejaus sodelyje renginio dalyviai nuvyko į geležinkelio stotį, kur iš tremties bei lagerių negrižusiuju atminimui padėjo gėlių, susikaupė tylos minutei. LPKTS Kauno filialo mišrus choras "Ilgėsys" (vad. B. Paulavičienė) atliko keletą dainų. Deklamuotos eilės. Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už negrižusiuosius, Laisvės kovų dalyvius, paaukojusius gyvybę už Lietuvą. LPKTS būstineje įvyko iškilmingas minėjimas. Prane-

Kaune, Vytauto Didžiojo karų muziejaus sodelyje, prie Amžinosis ugnies aukuro

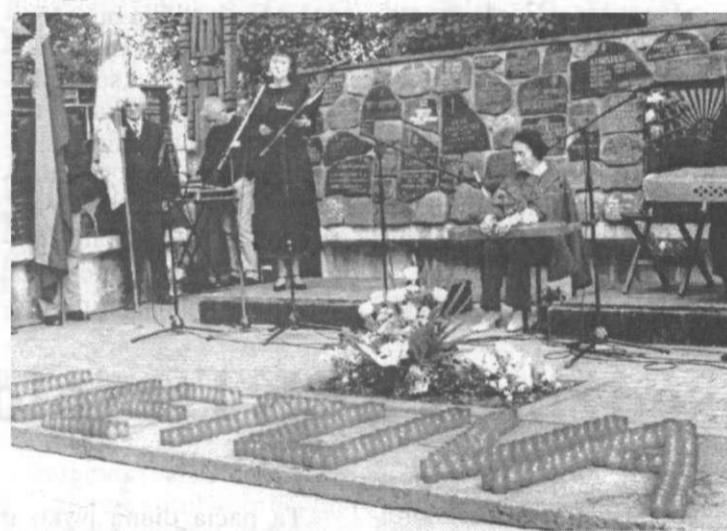
Minėjime Kalvarijoje dalyvavo daug jaunimo

šimus "Trėmimai – nusikaltmai žmoniškumui. Istorija ir atmintis" perskaitė LPKTS Valdybos pirminkė Jūratė Marcinkevičienė ir LPKTS Kauno filialo pirminkas Antanas Jocys. Renginio dalyviams buvo parodytas nesenai sukurtas dokumentinis filmas "Nesulaužyti priesaikos" apie partizaną Juozą Armonaitį.

Aušra ŠUOPYTĖ

* * *

Panėvėžys. Po šv. Mišių skambant Švč. Trejybės bažnyčios varpams Panėvėžio žmonės rinkosi prie paminklo sovietmečio aukoms – Atminimo sienelės. Buve politiniai kaliniai ir tremtiniai – gyvieji istorijos liudininkai – iškentėjė tremtį, lagerius, tévų, brolių ir seserų žūtį svetimoje šalyje ir partizaninėje kovoje, paminėjo 1948-ujų didžiojo trėmimo šešiasdešimties metų suaktį. Skambant kanklėms buvo deklamuojamas Eugenijos Dešrytės eilės, jaunieji šauliai nešė liepsnojančius fakelus – po vieną kiekvienam praeitin nuėjusiui dešimtmiečiui, tautiniui šokiui kolektivo "Linelis" mergaitės įžiebė iš žvakučių sudėtą žodį LIETUVA.

Didžiojo trėmimo minėjimas Panėvėžyje

Jaunieji šauliai 1948 m. trėmimo minėjime Panėvėžyje

Džiaugėmės, kad minėjime aktyviai dalyvavo jaunimas. Ne vienam žilagalviui ašarą išspaudė Šv. Aphaštalų Petro ir Povilo bažnyčios ir Kristaus Karaliaus katedros jaunimo kvarteto dainuoja dainos. Technologijos mokyklos moksleiviai, vadovaujami Margaritos Rimkevičaitės, atliko literatūrinę muzikinę kompoziciją „Leiskit į Tėvynę“. Skambėjo buvusių politinių kalinių ir tremtinų choro „Likimai“ dainuojamos dainos. Apie skaudžias tremties dienas kalbėjo istorikas Petras Leikauskas ir LPKTS Panėvėžio filialo pirmininkas Raimondas Pankevičius.

Dalyviai nuoširdžiai dėkoja visiems atlirkėjams ir jų vadovams: renginio vedėjai VšĮ „Panėvėžio linelis“ direktorei Daliai Gaspariūnienėi, choro „Likimai“ vadovams Giedrei ir Romualdui Baltuškom, mokytojoms Ritai Stonienei, Jolantai Klišienei, kolektyvo „Linelis“ vadovei Astai Drakšienei, kanklininkei Reginai Daniūnienei ir visiems, kūrusiems įspūdingą skaudžios suakties paminėjimą.

Algirdas BLAŽYS

Vilnius. Prie Genocido aukų muziejaus susirinko apie 150 minėjimo dalyvių. Tarp jų – 40 moksleivių iš „Lietuvių namų“, Viršuliškių, Žvėryno ir kitų gimnazijų. Moksleiviai betarpiskai turėjo progos išgirsti 1948 m. tremtinį P. Musteikio ir S. Malinauskienės bei kitų prisiminimus. Ankstų rytmetį iš daugiau nei 200 žvalkučių buvo sudėliotas žodis LIETUVA. Tremtinų organizacijų vėliavų plazdenime ir choro dainose labai jautrai nuskambėjo P. Musteikio žodžiai, skirti tremtiniams: "Jūsų gyvenimo patirtis neįkainojama. Jūsų tvirtybė ir negstantis vilties žiburys bei meilė tėvynei Lietuvai tebūnie visada su Jumis dar daug metų. Linkime Jums daug sveikatos kupinė dienų ir Dievo palaimos".

Gelių taip pat padėta prie paminklų sovietinio genocido aukoms atminti, žuvusiems prie Laptevų jūros, prie Nežinomojo partizano ir kovojo paminklinio akmens bei kryžiaus, skirto Lietuvos piliečiams, nukankintiems buvusiame KGB pastate.

Ingrida VEGELYTĖ

* * *

Kalvarija. Prisimindami ir paminėdami 60-ąsias didžiojo trėmimo metines mes lyg paduodame ranką baisios lietuvių tautos dramas aukoms ir priglūstame prie nenykstančio – it niekada ir niekados neišnyksiančio Lietuvos istorijos rando. Jis amžiams primins, kad apsaugoti tautą nuo svetimųjų vykdomo genocido gali tik Lietuvos valstybė – suvereni, nepriklausoma, be kolaborantų valstybės valdymo aparate. Ji – mūsų tautos egzistavimo, kultūros ir laisvos kūrybos garantas. Sovietinis arba komunistinis lietuvių tautos genocidas yra unikalus 20 a. programinis procesas, kurį patyrėme kartu su latvių, estų, ukrainiečių ir kitomis tautomis. Nederėtų jo palikti vien savigailai. Jis dar nesulaukė viešo visuomenės teismo, ir nė vienam genocido vykdytojui dar nepaskelbtas jo darbus įvertinantis nuosprendis. Tegul nors moralinis, tegul nors humaniškumą ginantis nuosprendis.

(keliamas į 2 psl.)

Ankstų rytą nušvito žodis LIETUVA

(atkelta iš 1 psl.)

Genocidas, kaip tam tikra žmonių ir tautų tarpusavio santykį – politinių, ekonominių, kultūrinių – forma, turi būti iš viso atmetas. Sovietinio teroro aukų sąrašas tegul liks kaip protestas ateities tautom, jų valstybėms ir vyriausybėms, jei jos turėtų bent menkiausią ketinimą eiti teroro ir žmonių naikinimo keliu.

Gegužės 22 d. Kalvarijos miesto parke įvyko minėjimas „Užžiebž žvakutę“. Keli šimtai kalvarijiečių, pakvieti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos ir Tėvynės sąjungos, pagerbė tremtinius. Prisiminimais dalijosi 1948 metų tremtinė Ramutė Leonavičienė. LPKTS valdybos narė Birutė Kažemaitė pakvietė visus susikaupimo minutei. To meto įvykius apžvelgė istorijos mokytojas Algimantas Babeckas. Gausiai dalyvavę mokiniai uždegė žvakučių tąkam i mirtį ir nežinią išvežtiems vaimams atminti. Minėjimo metu skambėjo Kalvarijos tremtinių choro atliekamos dainos. Didžiojo tremtimo minėjimą baigėme šv. Mišiomis Kalvarijos bažnyčioje.

Birutė KAZEMAIKAITĖ

Utene. LPKTS Utenos filialas gegužės 22 d. surengė Didžiojo tremtimo 60 metų suakties minėjimą.

Utenos Kristaus į Dangų žengimo bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už 1948 m. tremtinius. Buvo padėta gėlių, uždegta žvakučių prie Kančių paminklo ir atmintinos šventoriaus sienos, kurioje įvardinta 315 uteniskių, žuvusių Tėvynės laukuose, mirusių tremtyje, lageriuose. Taurapilio kino teatre veikė tremtinių daiktų ir nuotraukų

paroda. Buvo paruošta padalimosios informacinių medžiagos pagal K. Musteikio atsiminimus „Ultimatumas ir paskutinysis Ministerijos Tarybos posėdis“, taip pat informacija apie paskutinį Nepriklausomos Lietuvos saugumo departamento direktorių Augustiną Povilaitį.

Buvo rodomas filmas apie Lietuvos nepriklausomybės netekimą, 1941 m. irvėlesnius trémimus, lietuvių gyvenimą tremtyje, dainų ir poezijos šventę „Leiskit Tėvynę“, įvykusią 2002 m. Utenoje.

Ilgai nesiskirstėme dalydamišies prisiminimais apie netektis, patirtus vargus ir gyvenimą toli nuo Tėvynės.

Vincas BLIZNIKAS

Palanga. Prieš šešiasdešimt metų – 1948 m. gegužės 22 d. Lietuvos padangę aptendė masiško nekaltų žmonių trémimo operacija „Vesna“. Tos šiurpios dienos išva karėse dešimtys tūkstančių Lietuvos šeimų su mažais vaimais, ligoniais, seneliais, bagine savo kasdienius darbus ir rūpečius sugulė galvodami apie ateinančios dienos reikalus. Tačiau jų ramų miegą ir viltingus sapnus ketvirtą valandą rytą nutraukė komunizmo šméklos tranų barbenimas ir įsakmi komanda – per dvi valandas pasiruošti išžiavimui...

Gegužės 22 d. 6 val. LPKTS Palangos filialo ir Tėvynės sąjungos Palangos sk. nariai, paminėdami tą juodą tremties dieną, miesto centre – prie generolo J. Žemaičio paminklo iš liepsnojančių žvakučių sudėliojo žodį LIETUVA.

Algirdas PEČIUKONIS

* * *

Marijampolė. Vienas prasmigiausiu, įspūdingiausiu ir masiškiausiu gegužės 22 d. minėjimui suorganizuotas LPKTS Marijampolės filialo, vadovaujamo Vytauto Raibikio. I Marijampolės kultūros centrą tądien susirinko apie tūkstantis žmonių, iš kurių mažiausiai 400 buvo moksleivių.

Cia anksti ryte buvo ne tik uždegta žvakučių, bet ir atidengtas paminklas prie Vilkaviškio plento buvusio duryno, kur 1946–1947 m. metais užkasti 15 nužudyti Tau ro apygardos partizanų palai kai. V. Raibikis dalyvavusiemis moksleiviams pasakojo, kad pokaryje iš Suvalkijos mokyklų (Prienų, Alytaus gimnazijų) į partizanų gretas išeidinėjo ištisos gimnazistų klasės su mokytojais. Todėl mokiniamas jis kėlė retorinį klausimą: ar šiomis dienomis jie ryžtysi atliliki tokį patį žygarbi?

Marijampolės kultūros centre minėjimas prasidėjo taip pat simboliskai: buvusių tremtinių ir politinių kalinių choros degančias žvakeles per davė moksleiviams, kurie simboliskai tremtinių kartos patirėti nusinešė ant scenos ir atliko įspūdingą meninę programą.

Renginyje dalyvavę buvę tremtiniai, vietas savivaldos atstovai, istorikai, Seimo narys P. Jakučionis taip pat tėsė kartą patirties perimamumo temą. Kalbą sakęs buvęs Seimo narys konservatorius Arvydas Vidžiūnas, į susirinkusius kreipėsi kaip į tikruosius Lietuvos piliečius, saké: „Per didžiasias šventes – Vasario 16-ąją, Kovo 11-ąją, per tokias dienas kaip šiandien mes išgyvename didelį sielos pakylimą, turime pro-

gą išstruktui iš medžiaginių rūpesčių ir pakilti į negestančių vertybų pasaulius. Ir tada supranti, nors lyg ir nedrąsu tai pasakyti, kad net pačios tra giškiausios mūsų datos iš tiesų yra mūsų tautos ir mūsų valstybės piliečių pergalės dienos, o kartu – patys tvirčiausiai moralės, teisingumo, padoromo pamatai, ant kurių stovi (tikriau – turėtų stoveti) mūsų valstybė. Tai neabejotina tiesa. Ir turbūt tą tiesą miela girėti šioje salėje esantiems pokario nepriklausomybės kovų ir tremčių žmonėms“.

A. Vidžiūnas, savo kalboje kėlės daug sunkių šiandien aktualių klausimų apie tai, ar buvę partizanai ir tremtiniai jaučiasi savi šių dienų Lietuvoje, vis tiks dėkojo jiems už „Šiandien vėl turimą Lietuvos valstybę“: „Mes ją buvome su sūkūrė sunkiai: per karus su kryžiuočiais, lenkais, rusais, per unijas, per sukiliimus ir sibirus, per knygnešių vargus ir V. Kudirkos džiovą, per Jablonskio gramatiką šviesą. Ypač per daugybę netekčių – žmonių, teritorijos, kalbos. Ir vis tiek įspindo Vasario 16-oji, ir net 50 sunkios okupacijos metų nesugebėjó užgesinti tų dviejų pergalės prieškario dešimtmiečių šviesos. O kiek reikėjo stebuklų!“

„Stebuklo“ savoką šis jau nosios kartos politikas apibūdino šitaip: „Gimnazistai, ūkininkų vaikai ir poetai, imantys į rankas ginklą, einantys į karą, o paskui gulantis ant grindinio ar NKVD patvoriuose... Stebuklas – ir lietuviškos dainos Sibiro platybėse. Stebuklas – nepalaužti disidentai ir Katalikų Bažnyčios Kronika. Tikras stebuklas – Sajūdis ir jo vadovautas tautos atgimimas. Pradėtas,

bet anaiptol nesibaigęs“.

Tačiau didžiausią įspūdį Marijampolės moksleiviams paliko 1949 m. tremtinės, ištekėjusios už 1948 m. tremtinio, ilgametės pedagogės Ju ditas Baltrušaitienės kreipėsi į jauniosios kartos „širdis“, privertės nutilti ir susimastytis tūkstantinę minią. Jai tada tebuvę 12 m., kai kartu su tėvų šeima buvo išvežta į Irkutską. Trys savaitės gyvuliniuose vagonuose pirmą kartą pajutus badą, dūstant ir matant mirštančiuosius būsimai mokytojai buvo pakankamas irodymas, kad sovietinė valdžia lietuvių tautos atžvilgiu vykdė nužmoginimo akciją.

Jaunimui, į kurį kreipėsi, ji sakė, kad laikas užgydė žaizdas, nebejaucianti neapykantos ir tiems „komjaunuoliams“, kurie buvo ypač piki trémimo metu, tačiau užmirštai patirtų išgyvenimų taip pat negalinti. Vaikams ji pasakojo, kaip 60 žmonių talpinusime vagone ji, dylakmetė, buvo priversta klausytis gym dyvės riksmų. Kaip pro langą buvo išmestas negyvas jos kūdikis, kaip pagelžkelyje buvo paliktas dar neatšalęs mirusio senolio kūnas, kaip laidojo brūzgynuose mirusią senelę... kaip vėliau reikėjo amžinojo šalo žemėje laidoti savo brangiausią tėvelį.

Baigdamas mokytoja kreipėsi į jaunimą keldama klau simą – prašymą, kokia gi Lietuva bus po „mūsų“. Artėjančių rinkimų salygomis ji jaunių ragino eiti ne ten, kur verda aistros, bet kur veikia tylus protas. Ji prašė sąžiningai atsakyti į klausimą, ką kiekvienas padarė, kad Lietuva būtų gera šalis gyventi doriems ir sąžiningiems žmonėms, kad jie neišsivaikščiotų po platų ir išlaisvėjusį pasaulį.

Ingrida VĒGELYTĖ

Posėdžiavo LPKTS valdyba ir taryba

Gegužės 24 d. Kaune įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos valdybos posėdis. LPKTS XV suvažiavimo išrinkta valdyba, atnaujinusi net 40 proc., LPKTS valdybos pirmininke išrinko Jūratę Elžbietą Marcinkevičienę, valdybos pirmininkės pavaduotoja – Dalia Maciukevičienę. Atsakingą sekreto patvirtintą Oną Tamostaitienę.

Valdyba aptarė ir pateikė svarstyti tarybai LPKTS pirmininko pavaduotojų ir tarybos pirmininko kandidatūras. Valdybos pirmininkė Jūratė Marcinkevičienė pateikė LPKTS XV suvažiavimo finansinę atsakaitą. Informavo, jog išteigtas LPKTS Kretingos fi-

lijas, užregistruotas Lazdijų filialas. Šiaulių apskrities koordinatoriumi valdyba patvirtino Klemensą Arlingevičių. Valdybos nariams buvo išdalinti du saskrydžio „Su Lietuva širdy“, įvyksiančio rugpjūčio 2 d. Ariogaloje, scenarijus projektai. Valdyba artimiausiu metu turi išrinkti tinkamiausią.

LPKTS Telšių filialo pirmininkas Vitalis Vasiliauskas pasidžiaugė puikiai pavyku siu renginiu – Telšių istorijos mokytojams surengta konferencija.

Valdybos pirmininkė padėkojo filialų vadovams už vi

soje Lietuvoje surengtą dižiojo tremtimo 60-ujų metinių minėjimą.

Tą pačią dieną įvyko ir LPKTS tarybos posėdis. LPKTS tarybos pirmininku išrinktas Edvardas Strončikas. LPKTS pirmininko pavado tuo jas – Gediminas Uogintas, Vidmantas Palujanskas ir Dalija Karkienė. Revizijos komisijos pirmininku patvirtintas Vaclovas Sprausnis, Etikos ir procedūrų komisių vadovaus Irena Digrienė.

LR Seimo narys Povilas Jakučionis apžvelgė politikos aktualijas. Kalbėdamas apie Tėvynės sąjungos ir Lietuvos krikščionių demokratų partijos susijungimą jis retoiškai klausė: „Tėvynės sąjunga darbar jungia septynias politines

jėgas. Bet ar jis sustiprėjo septynis kartus?“ Seimo narys pasidžiaugė patriotiškai nusiteikusiu Lietuvos jaunimu, gausiai dalyvavusiu gegužės 22-osios renginiuose, besirengiančiu aplankytis tėvų ir senelių tremties vietų su „Misiu Sibiras“. P. Jakučionis kritiškai atsiliepė apie nesenai surengtą Lukiškių aikštės su tvarkymo konkursą. Jo nuomonė, su projektais dar reikia daug padirbėti.

LPKTS Prienų filialo pirmininkė Dalyté Raslavicienė pakvietė gegužės 30 d. dalyvauti Veiverių Skausmo kalnelyje pastatytos koplytėlės ir Tauro apygardos Birutės rinktinės bunkerio pašventi

nime, taip pat – Birutės rinktinės įkūrėjo partizano J. Lukšos-Daumanto muziejaus atidaryme.

LPKTS tarybos narys Gvidas Rutkauskas informavo apie gegužės 31 d. Raudondvaryje, Kauno r., įvyksiantį LPKTS ir TS PKTF jaunesnių kartos saskrydį.

Taryba kreipėsi į LPKTS filialų, chorų, visuomeninių organizacijų, mokyklų vadovus ir narius prašydama į renginius atvykti su savo vėliavomis.

LPKTS pirmininkas Antanas Lukša kvietė įsigtį, platiinti žurnalą „Laisvės kovų archyvas“, aktyviai prenumeruoti „Tremtinį“.

„Tremtinio“ inf.

Seime skambėjo žodis nuo Igarkos iki Kolymos

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos politinis "forpostas" – TS Politinių kalinių ir tremtinių frakcija, vadovaujama Vincės Vaidevutės Margevičienės, – padarė viską, kad didžiojo 1948 m. trėmimo, kai buvo suplanuota ir išstremta didžiausias – 40 tūkst. (12 tūkst. šeimų) – skaičius lietuvių, 60 metų suaktis būtų pažymėta valstybiniu lygiu.

Gegužės 22-osios rytmą Seime šia proga buvo suorganizuotas iškilmingas posėdis ir kiti renginiai. V. V. Margevičienė prašė Seimo valdybos, kad posėdis būtų surengtas 4 val. ryto, kaip tik tuo metu 1948 m. ir buvo pradėta karienė operacija "Vesna". "Kodėl gi ne?" – retoriškai klausė Seimo narė. – Kodėl negali tokiu metu susirinkti Seimo nariai? Nebus jokių eismo kamščių... Kodėl Seimo nariai negali susirinkti į posėdį, kai buvo tremtama mūsų tauta?" Tačiau maksimalistinius V. V. Margevičienės, gimusios 1949 m. tremtinių vagone, sumanymą išykdė buvę tremtiniai, 6 val. ryte kėlėsi uždegti atminimo žvačių savo negrižusiesiems.

I iškilmingą posėdį Seime susirinko keli šimtai 1948 m. ir kitų laikotarpiai tremtinių. Tadien LR Seimas buvo išskirtinai ju. Iš pradžių į juos kreipėsi politinio lygmens "figūra" Seimo pirmininko vaduotojas Algis Čaplikas. Šis liberalas, kėlės retorinius klausimus: "ar tikrai suvokiamė, ką Lietuvai ir kiekvienam iš mūsų reiškia šie žodžiai (1948 m. tremtis – "Tremtinio" past.)? Ar vienareikšmiškai šiandien galime pasakyti, kas kaltas dėl tokios tragedijos, ir kad ji jau niekada daugiau nepasikartos", – tvirtino esą "to" pamiršti nevalia, o reikia atsiminti ne tam, kad "keršytume", reikia tiesiog atsiminti tam, kad prisimintume, kas buvo budelis, kas – auka, kas trėmė, o kas buvo ištremtas". Gal net ir nekeista, kad tokio radikalumo mintis išsako žmogus, tiesiogiai nesusijęs su tremtiniu. Idomu, kaip jis, kaip politikas, igyvendintų šias savo išsakytas nuostatas.

Pošėdžio metu kalbą pasakė Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. „Sibiras“ – šis žodis pokario metais skambėjo beveik baisiau už žodį „mirtis“. Jis žmonių širdyse kėlė tiesiog siaubą. Mirtis yra kažkas savime suprantama, bet trėmimai į Sibirą be jokios kaltės, vien už tai, kad buvo sąžinim-

gai dirbta ir gyventa, tikėta Dievą ir mylėta tėvų žemę, netilpo žmonių galvose. Dirbdamas žemę, savo prakaitu pelnydamas duoną ir pragyvenimą sau ir savo vaikams lietuvis negalėjo net susapnuoti košmaro, kurį jam teko iškentėti. Visiškai nereikėjo kaltės, kad būtum įtrauktas į tremtinių sąrašus ir kad vieną gūdų rytą, pažadintas iš miego, iškeliautum į baisią nežinią". Kaip katalikų kunigas, jis kreipėsi į katalikų tikėjimo tremtinius: "Kas gi iš tikrujų buvo anų dienų tremtis: balsi lemtis ar Dievo duotas sunkus kelias, kuriuo einat medžiagiškai buvo daug prarasta, bet dvišiškai praturtėta? Iš klaušimą žmonės atsako nevienareikšmiškai. Aš bandau surasti savajį atsakymą. Žvelgdamas į pusės amžiaus perspektivą, klausiu savęs: ką anuomet buvo geriau pasirinkti – ar sąlyginį saugumą, tampant okupantu kolaborantu, čekisu ar paprastu stribu, ar priėmimą Dievo leidžiamo kelio be jokio saugumo, suvokiant, kad tautos priešai su tavimi gali bet ką padaryti?"

Kalbėdamas Genocido centro (LGGRTC) direktorius A. Anušauskas akcentavo, kad "1948 metai išskirkia tuo, kad politinio teroro akcija – trėmimai buvo išykdinti tik Lietuvoje. 1948 metų gegužės mėnesio trėmimų vykdymo karinės operacijos „Vesna“ metu iš Lietuvos buvo išvežta daugiau nei 40 tūkstančių lietuvių. 11 tūkst. 66 vaikai atsildė į Sibire, Krasnojarsko krašte, Irkutsko srityje, Buratijos-Mongolijos kraštuose."

"Faktas, kad tremtiniai buvo priskirti prie kokios nors pramonės įmonės arba turėjo dirbtį žemės ūkio bei kitokių darbus. Sibiro miško kirtavietėms, aukso ir anglies kasykloms bei statyboms, sovietiniams pramonės susivienijimams „Celiabinskugol“, „Kragandaugol“, „Vostsibugol“, „Kuzbasugol“, „Tomles“, „Lenzoloto“, „Norilsknikel“ tremtiniai, kaliniai buvo priskiriami ir paliekami visiškai specialiųjų komendantūrų ir gamyklu direktoriams savivalei. Iki šiol tremtiniam Sovietų sąjungos teisių perėmėjai néra atlyginę jokiais pavidalaus už prievertinį darbą sovietiniams pramoniniams susivienijimams ar žemės ūkyje. Trėmimai buvo detaliai reglamentuotas nusikaltimas žmoniškumi", – tvirtino istorikas.

Viena iš itaigiausių kalbėtojų buvo Seimo narė, poetė Dalia Teišerskytė, kurios šeimai ištremė anksčiau, o ją, vaku, su artimaisiais – vėliausiai.

„1948 m. gegužės 22 d. su mama – ji buvo mokytoja – važiavome savo vežimaičiu iš ūkio į mokyklą. Kartu buvo ir vyriausias brolis Algirdas. Man buvo 13 metų, Algučiui – 15 metų. Ivažiavus į Šiluvos vieškeliu, kelią užtvėrė sunkvežimis, iš jo iššoko keli vyrai, tarp jų buvo ir vienas labai gerai pažįstamas kaimo berniukas. Jie liepė mums kraustyt menką mantą (maisto ir drabuželių pasiimdamovome savaitę) į tą balsią mašiną, ten pat įsodino ir mus. Atbogino į Šiluvos aikštę, kur jau buvo suvežtos kelios šiluvikių šeimos. Žiūriu, klasikė Elyte prie ūlinio vandenį semia. Šaukiu: „Elyte, mus išveža!“ Elytė rékteli: „O Jėzau! Juk rytoj egzaminas!“ Egzaminai laukė visai kitokie...“ Kai sesuo pabėgo į Sibiro ir atkako į Šiluvą, išlipusi į autobusuko ir VEL pamatė prie to paties ūlinio tą pačią savo draugę Elytę, semiančią tą patį vandenį... Regis, ir nebuvo tu dylikos metu... Bet jie BUVO!"

Savo ašarą, kaip ir Seimo narė V. Margevičienė, netvarė Kauno mero pavaduotojas K. Kuzminskas: „1948 metų pavasaris: gražūs žiemenciai, pasodintos bulvės, pasėtas vasarojus, užsodinti daržai, labai gražiai žydi senasis ir jaunasis sodai. 1948 m. gegužės 22 d. 4 valandą ryto – beldimasis į langą. Aušta. Ap link namų, kieme, pilna sovietų kariškių ir civilių, reikalauja išsileisti. Į kambarį jėjės sovietų karininkas išspėjo, kad bus krata, tačiau tėtis ižvelgė, kad krata skiriasi nuo anksčiau darytų. Taip buvo išnešti rūkyti kumpiai, lašiniai, geresni daiktai.“

Jis pasakojo, kad sunkiausia buvo kelionė į Uralo kalnų gyvuliniam vagone. Tai buvo balsus moralinis, dvasinis pažeminimas. Tai iš vieno, tai iš kito vagono išnešdavo mirusį mažą vaiką ir palikdavo šalia geležinkelio bėgių, neleido laidoti. Traukiniu kelionė truko vienuolika parų. Krasnojarsko krašte vienoje iš geležinkelio stočių buvo išlaipinti, toliau vežami arkliais, plukdomi upe plaustu ir pagaliau apgyvendino Partizansko rajono Kojkaime tarp kalnų, taigoje, šalia Manos upės.“

Kalbą taip pat pasakė Krasnojarsko regioninės lietuvių tautinės kultūrinės autonomijos „Lietuva“ pirminknas Antanas Rasiulis. Meninė programą atliko 1948 m. tremtinė aktorė Dalia Janakauskaitė su birbyninku Kastyčiu Mikiška.

Ingrida VĖGELYTĖ

Ivykiai, komentarai

Imperijos šuolis i Rytus

Vakarų žiniasklaida ir politologai įvairiai prognozuoją, kokia bus Kremliaus politika prezentu tapus V. Putino ipėdiniui Dmitrijui Medvedevui. Vieni tikisi, kad į valdžios viršunes atėjus D. Medvedevui, baigsis antivakarietiška Kremliaus retorika, kita – kad Maskvos politikos kursas nesikeis. Sprendžiant iš Rusijos politinės virtuvės žinovų ir Kremliaus administracijai arčių žmonių samprotavimų, pagrindinis Rusijos politikos kursas bus šuolis į Rytus. Ir V. Putinas, gavęs į rankas valdžios vadeles, iškart bandė testi savo pirmtako, prezidento Boriso Jelcino politiką – suartėti su Vakarais, tačiau greitai supratą, kad pirmiausia reikia užbaigti reikalus su buvusiomis sovietinėmis respublikomis, priklausanciomis Nepriklausomu valstybių sandraugai, ir nuo popierinių deklaracijų apie vienybę, skelbiamu daugiau nei 15 metų, pereiti prie darbų. Tai reikštų – prispausi tas NVS šalis, kurios nebeblauso Maskvos. Sprendžiant iš artimų Kremliai politologų pasisakymų, pagrindinių dėmesių tekėti skirti santykii su Kinija stiprinimui ir bendradarbiavimui, iškaitant ir karienį. Be to, visais įmanomais žiniasklaidos propagandos būdais kalbama, kad Rusija per artimiausius 15–20 metų užims deramą vietą tarp keturių labiausiai ekonomiškai išsi-vysčiusių šalių.

Anot politologo Jurijaus Solozobovo, pirmieji numatyti prezidento D. Medvedevio vizitai į užsienį rodo, kad jis puikiai supranta, jog norintapti viena iš stipriausių ir galingiausių pasaulio valstybių, pirmiausia reikia užsitikrinti stiprų užnugari, turėti patikimų draugų bei sajungininkų. Šiuo metu V. Putino ir D. Medvedevio stabai paskelbė kursiantys naujų stiprių draugų "klubą". Iji, be Arménijos, Kazachstano ir Baltarusijos (šios respublikos seniai įrodė ištikimybę Rusijai), dabar įtraukiamos naujos šalys – pirmiausia Kinija, Indija bei Pietų Amerikos šalys – Venesuela ir Brazilija. Maskvos dienraštis "Tribuna" rašo: "Labai svarbus aspektas – pirmieji tarptautiniai Dmitrijaus Medvedevio vizitai. Naujasis vadovas gerai supranta diplomatijos aksiomą, jog siekiantapti galinga valstybė tarptautinėje arenaje, pirmiausia reikia tvirtai ištekinti, kad Rusija turi stiprų draugų ir sajungininkų užnugari. Tada be didelio vargo sugrižti galingiausios pasaulio valstybės prestižas ir statusas. Regioninė ly-

derystė dar nieko nereiškia."

Kalbant apie regioninę lydereystę, pirmiausia turima omenyje Europa, Kremliaus vadovų išitikinimu, jau dabar, nors ne visa, klausanti Maskvos nurodymų, nes... sėdi jos duju ir naftos kišenėje. Todėl akcentuojama, kad pirmieji D. Medvedevo vizitai į Kazachstaną ir į Kiniją rodo, jog Astana ir Pekinas taps pagrindinėmis strateginėmis Rusijos partnerėmis. Tarp kitų patikimų partnerių įvardijamos Šanchajaus bendradarbiavimo organizacijos šalys, ir ne tik buvusios sovietinės respublikos. Pranešama, jog dar vienas ištikimas Maskvos draugas, Tadžikistano prezidentas Emomali Rachmonovas šiltai priėmė Dušanbėje apsilankiusi Irano užsienio reikalų ministram Manučehram Motaki, ir užtikrino, kad Tadžikistanas režimo oficialus prasmamas priemtis Iraną į Šanchajaus bendradarbiavimo organizaciją bus netrukus patenkintas. Savo ruožtu, karingasis Irano prezidentas Machmudas Achmadinežadas Tadžikijai pažadėjo dosnį ekonomicinę pagalbą. Tad visi, kurie vykdo antiamerikietišką politiką, prigaudžiami po Maskvos sparnu. Verta pažymeti, kad Šanchajaus bendradarbiavimo organizacijos šalių teritorijoje yra apie ketvirtadalį pasailio naftos, trečdalį duju ir beveik pusė viso pasailio urano atsargų. O ką kalbėti apie naują pasailio ekonomikos galiūną Kiniją! Pekinas negali pasigirti gamtiniais ištekliais, bet Kinijos armija – galinga jėga, kuriai Maskva negali naujausių ginklų. Ne atsitiktinai D. Medvedevui Pekine buvo surengtas iškilmingas priemimas ir tarsi Stalino laikais buvo skanduojama apie "amžiną Maskvos ir Pekino draugystę". Dėl ištikimojo Kazachstano pravartu pacituoti rusų politologo J. Solozobovo mintis: "Rusija šiandien gali jaustis visiškai saugios išpietų ir rytyų sienos. Vadovaujantis šiuo principu Kazachstanas ir Kinija, turintys 7500 ir 4300 kilometrų bendrą sieną, bus prioritiniai Rusijos partneriai. Jau dabar Kazachstanas savo integravimosi iniciatyvomis ir didelėmis išlaidomis stiprinant regioninį stabilumą užtikrina tvirtas Rusijos pozicijas Centrinėje Azijoje. Taigi Maskvos kursas į Rytus, pirmiausia į Kiniją ir Kazachstaną, rodo, kad sparčiai atgaivinama imperija gali netrukus vėl apraizgyti pasailio ne tik energetiniu išteklių, bet ir karine kilpa.

Jonas BALNIKAS

Sveikiname

Gerbiamas LPKTS pirmininkė Antanai LUKŠA,
Ši žydinti pavasarį Jus
aplankė Jubiliejus – 85-asis
gimtadienis. Prasmingų
darbų dirvonai – neatidė-
liotina LPKTS veikla yra
neatsiejama nuo Jūsų iš-
minties, vertingų patari-
mų. Sveikiname Jus ir lin-
kime, kad be kliūčių iky-
vendintumėte LPKTS ir
Lietuvai reikšmingus dar-
bus, o šalia savęs nuolat
jaustumėte bendražygių ir bendraminčių petį.

LPKTS valdyba,
"Tremtinio" redakcija

Nuoširdžiai sveikinu Lie-
tuvos partizaną dim. mjr.
Juoza ARMONAITI, sulauku-
si garbingo 85-ojo gimtadienio.

Linkiu geros sveikatos, daug
gražių ir laimingų dienų.

Lietuvos Sąjūdžio
Kauno sk. pirmininkas
Raimundas Kaminskas

Legendinių Tauro apygardos
partizaną, buvusį politinį kalinį **Juoza ARMONAITI** sveiki-
name 85-ojo gimtadienio proga. Linkime geros sveikatos, stiprybės, Aukščiausiojo palaimos.

LPKTS valdyba

Gerbiamas Juozai ARMONAITI,

Tėvynės laisvė Jums visada buvo ne tik tauri idėja, bet
ir savo gyvenimu apginta vertybė. Esate mums dvasios stip-
rybės ir ištikimybės idealams pavyzdys. 85-ojo gimtadienio
proga linkime Jums stiprios sveikatos, geros nuotaikos ir
ilgų gyvenimo metų.

Filmo „Nesulaužytis priesaikos“ kūrybinės grupės
vardu Jonas Cimbolaits

65-ojo gimtadienio proga nuoširdžiai sveikiname
LPKTS Tauragės filialo tarybos narę **Aldoną VALANTIE-
JŪTĘ-ŠČIAPOVĄ**, iškentėjusią tremties vargus ir netek-
tis, bet nepalūžusią. Linkime stiprios sveikatos, išver-
mės ir Dievo palaimos.

Tu eini ir jauti žemės pulsą neramų.

Jeigu linksmas – dainuoji,

Jeigu liūdnas – ilgesi, verki.

Ir jauti, kad smėlėtoj lietuviškoj žemėj

Tarp senolių – ir savasias pėdas palieki.

LPKTS Tauragės filialo taryba

Buvusį politinį kalinį, tremtinį, LPKTS Švenčionių fi-
lialo pirmininką **Vytautą TAUTVAIŠĄ** sveikiname gar-
bingo 80-ojo gimtadienio proga. Daug prasmingų darbų
esate atlikęs, ne mažiau užsibréžęs ir ateityje. Linkime
stiprios sveikatos, visų sumanymų ikyvendinimo, Dievo
palaimos.

LPKTS valdyba

Eucharistinio kongreso aidai

Į Kauno miesto dienos mi-
nėjimo šventės vainiką sek-
madienį gražiai įsipyne De-
vintinės – Švč. Kristaus Kūno
ir Krauso šventė, švenčiamą
nuo 13 amžiaus ir skirtą Eu-
charistijos garbei. Jų kulmi-
nacija Nemuno ir Neries san-
takoje, Jono Pauliaus II aikš-
teje, įvykusios Eucharistinio
kongreso šv. Mišios. Prasmin-
ga, kad jose buvo pagerbtai
Lietuvos laisvės kovotojai –
buvę partizanai, jų ryšininkai,
rémėjai, neginkluoto pasi-
ariešinimo dalyviai – rezis-
tentai.

Zigmas TAMAKAUSKAS

Lietuviai pasaulyje

JAV, Čikaga. 64 metus
Amerikoje dirbo BALFas –
Bendras Amerikos lietuvių
fondas, padėjęs mūsų tėvynai-
niams įsikurti šioje šalyje, at-
rasti savo vietą gyvenime. Ši
kilni šalpos organizacija pa-
siekié ne tik tremtinių stovyk-
las, bet ir tolino Sibiro taigą,
nepamiršo ir laisvame pasaulyje
gyvenančių lietuvių. Šiaisia
metais istorinis ir paskutinis
direktorių suvažiavimas įvy-
ko visiems gerai žinomoje
„Seklyčioje“. BALFo organi-
zacijos uždarymas buvo sun-
kus sprendimas ir, kaip cent-
ro valdybos vicepirmininkas
kunigas Jonas Kuzinskas tei-
gė: „Sunku uždaryti organiza-
ciją, kuri tokius ilgus metus
teiké šalpą“. Tačiau tuo pačiu
norisi užbaigtis ši istorinė
direktorių suvažiavimą paties
direktorių tarybos pirmininko
dr. E. Dudininko žodžiais:
„Šiandien BALFas, užversda-
mas paskutinį garbingos isto-
rijos lapą, gali didžiuotis nu-
veiktais darbais, kuriuos pil-
nai galés įvertinti tik tautos at-
eities kartos“.

JAV, Baltimorė. Baltimo-
rės lietuvių festivalis įvyko
Catonsvilio Armory Merylen-
de. Buvo daug tautinių šokių,
linksmos muzikos, apsilankiusių turėjo galimybę susi-
pažinti su gintaro, medžio dir-
biniais, audinių ir keramikos
kūryba, Lietuvos partizanų
nuotraukomis, prieškarinės
Lietuvos kariuomenės atvaiz-
dais ir atributais.

Vokietija. Vasario 16-
osios gimnazijos Kurotorijos
valdyba paskelbė konkursą
gimnazijos direktoriaus pa-
reigoms užimti. Naujasis gim-
nazijos vadovas savo pareigas
turėtų pradėti eiti 2009 metų
rugpjūčio 1 dieną. Atsižvel-
giant į ypatingą gimnazijos
profilį, kandidatas privalo
puikiai mokėti lietuvių ir vo-
kiečių kalbas.

Vokietija. Čia organizuo-
jamas „Eurofestivalis-2008“.
Jis įvyks liepos 4–6 dienomis.
Festivalio tikslas – suburti
išvairiose Europos šalyse gyve-
nančius lietuvių kilmės roko
muzikantus. „Eurofestivalis-
2008“ – tai nepakartojama ga-
limybė scenoje pasirodyti ne
tik profesionaliem bei kūry-
biškai subrendusiems atlikė-
jams, gabenantiems už Lietu-
vos ribų, tačiau savo jėgas iš-
bandyti ir jauniems talentams.

Pagal užsienio spaudą
paruošė
Midas URBONAVIČIUS

Tada man tebuvo aštuoni mėnesiai...

...Kai 1949 metų kovo 29
dieną kartu su mama, jos té-
veliai buvome tuometinio
sovietinio pavergėjo atplėsti
nuo savo namų ir gimtinės –
Jurbarko miesto, ir ištremti,
kaip ir tūkstančiai kitų Lietu-
vos gyventojų, į Sibirą.

Rašiau mąstydamas, kad
man neduota teisė nei sumen-
kinti, nei sureikšminti mano
šeimos narių išgyvenimui, tad
iš anksto teatleidžia man šio
straipsnelio skaitytojai už to-
ki neuklumą, tikintis, kad ir
šios dokumentais paremtos ir
mano atsiminimais atgaivintos
brangiausią artimujų, jau
išėjusių Anapilin, gyvenimų
sibirietiškos (ir ne tik) atkar-
pos papildys Tėvynės atgimi-
mo aukurą.

Tėvas

Kur tu buvai, Tėve, ir ko-
kias fizines bei dvasines kan-
čias iškentėjai tuo metu...

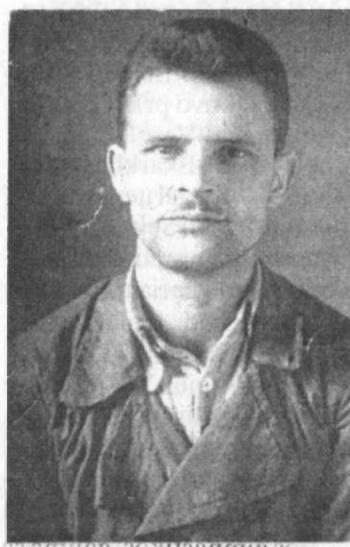
Lietuvos ypatingajame ar-
chyve širdis virpėjo, kai pirmą
kartą verčiau mano tėvui Sta-
siui Strončikui, Vlado, 1947
metų rugsėjo 25 dieną okupan-
to rusų kalba užvestos LSSR
MGB bylos Nr. P-19556-LI la-
pus ir joje jau daugiau nei 60
metų dūlančius antisovieti-
nio turinio „daiktinius įrody-
mus“ – „ikalčius“, tą pačią die-
ną kratos metu paimtus iš ma-
no gimtujų namų Jurbarke,
Kudirkos g. 6, – tai 1942 m. žurn-
alą „Savaitė“; 1943 m. Andriaus
Valucko knygą „Kolektyvinė tironija“; trispalvės
tautinės vėliavos spalvų po-
pieriaus gabalų.

Tėvas tik 1949 m. rugsėjo
29 d., po dvejus metus vykdymu
iškankinimui Kau-
no ir Vilniaus kalėjimuose,
tuometinio LSSR koloborantinio
Aukščiausiojo teismo
buvo neteisėtai, kaip nuo-
sprendyje parašyta, „uz anti-
tarybinę propagandą ir anti-
tarybinės literatūros laikymą
nubaustas 10 metų laisvės atė-
mimo, atliekant bausmę kon-
centracijos lageriuose. Iš Sibi-
ro – Kemerovo, Marinsko la-
gerių tėvas buvo paleistas
1955 metais, ir buvęs politinis
kalinas dar kuriam laikui ta-
po tremtiniu. Jis pasirūpino,
kad aš su mamos tėvais Elž-
bieta ir Miku Jurgaičiais anks-
čiau, 1956 metų liepą, grįžtu-
me į gimtinę Lietuvą, į Jurbarką,
kur tuometinė vietinė so-
vietinė valdžia, nors jau ir su
lietuviškomis pavardėmis,
neleido nei įsikurti, nei atgau-
ti nuosavų namų.

Manau, skaitytojus su-
domins tėvui – iki pat jo
mirties – nepalaužtam stip-

riam, valingam charakteriu
dariusios įtaką aplinkybės ir
jo siekiui.

Neturėjo tėvas laimingos
vaikystės nuo pat gimimo
dienos – 1919 metų liepos
31-osios. Iš gimtinės – tuome-
tinės Ukmergės apskrities
Kavarsko valsčiaus Deveikių
kaimo – dėl maitintojo pabė-
gimo į Lenkiją, jis kartu su sa-
vo mama – šviesios atminties
Veronika Strončikienė (mer-
gautinė pavardė – Baltrūnai-
tė) turėjo pereiti tuomet dar

Stasys Strončikas 1951 m.

neturtingos Lietuvos vargo
keliaus. Tėvas man yra pasa-
kojės, kaip jam, ketverių me-
tų vaikui, teko pajusti skriau-
das, duonos ir bulvės vertę
prieglaudoje Kaune, kol ma-
ma, giminių padedama, 1926
metais gavo darbą Jurbarko
MGB bylos Nr. P-19556-LI la-
pus ir joje jau daugiau nei 60
metų dūlančius antisovieti-
nio turinio „daiktinius įrody-
mus“ – „ikalčius“, tą pačią die-
ną kratos metu paimtus iš ma-
no gimtujų namų Jurbarke,
Kudirkos g. 6, – tai 1942 m. žurn-
alą „Savaitė“; 1943 m. Andriaus
Valucko knygą „Kolektyvinė tironija“; trispalvės
tautinės vėliavos spalvų po-
pieriaus gabalų.

Tėvas tik 1949 m. rugsėjo
29 d., po dvejus metus vykdymu
iškankinimui Kau-
no ir Vilniaus kalėjimuose,
tuometinio LSSR koloborantinio
Aukščiausiojo teismo
buvo neteisėtai, kaip nuo-
sprendyje parašyta, „uz anti-
tarybinę propagandą ir anti-
tarybinės literatūros laikymą
nubaustas 10 metų laisvės atė-
mimo, atliekant bausmę kon-
centracijos lageriuose. Iš Sibi-
ro – Kemerovo, Marinsko la-
gerių tėvas buvo paleistas
1955 metais, ir buvęs politinis
kalinas dar kuriam laikui ta-
po tremtiniu. Jis pasirūpino,
kad aš su mamos tėvais Elž-
bieta ir Miku Jurgaičiais anks-
čiau, 1956 metų liepą, grįžtu-
me į gimtinę Lietuvą, į Jurbarką,
kur tuometinė vietinė so-
vietinė valdžia, nors jau ir su
lietuviškomis pavardėmis,
neleido nei įsikurti, nei atgau-
ti nuosavų namų.

Manau, skaitytojus su-
domins tėvui – iki pat jo
mirties – nepalaužtam stip-

(keliamo į 5 psl.)

2008 m. gegužės 30 d.

(atkelta iš 4 psl.)

Tėvas slėpėsi Jurbarko miškuose, bet 1944 metais buvo pagautas ir išvežtas į Vokietiją, Pietų Saksoniją, priversti niams darbams. Atsisakęs dirbtį jis pateko į Freiburgo kalėjimą, kuriamo išbuvo iki Raudonosios armijos atėjimo ir buvo išlaisvintas. Iki karo pabaigos dirbo vertėju, kadangi gerai mokėjo rusų ir vokiečių kalbą (jis buvo gabus ir kitoms kalboms – galėjo kalbėti prancūzų, lenkų, o žydų net dviejomis tarmėmis – idish ir hebrajų).

Iki suėmimo tėvas dirbo mokytoju Vertimų pradinėje mokykloje. Ten vietinių sovietinės valdžios pataikūnų buvo iškūstas dėl pasisakymų prieš prievertinės „kolchozinės“ santvarkos įvedimą ir pateko į MGB nagus.

Sibiro lageriuose ir kalėjimuose, kur po karo buvo kalinama ir daugybė karo belaisvių, tėvas, būdamas labai gabus, iš japonų karo belaisvio – karinio dantų techniko išmoko ne tik šios specialybės (1957 metais grįžęs į Lietuvą įgijo reikiama kvalifikaciją neakivaizdiniu būdu užbaigęs mokslus Voronežo medicinos technikume), bet ir įsisavino jogos gimnastikos, galima sakyti, cirko elementus. Jis stebino ne tik mūs, savo vaikus, bet ir pažystamas jurbarkiečius lankstumu – iki pat senovės sugebėdavo padaryti „špagatą“, užsikelti iš karto abi kojas ant sprando ir rankomis „varlytę“ nušokti nuo taburetės ant grindų nepasiremdamas kojomis.

1960 metais, kai tuometinis LSSR Sveikatos apsaugos ministras neleido tėvui dirbtį dantų techniku Jurbarke, jam vėl teko patirti tremtį – buvo paskirtas į Šilalę, už 80 kilometrų nuo Jurbarko. Šeimos maitinotojas atitrauktas nuo savo penkių mažamečių vaikų: Edvardo, g. 1948 m., Rimanto, g. 1957 m., Daivos, g. 1958 m., Vilijos, g. 1960 m., Vaidoto, g. 1962 m., žmonos, sergančios savo mamos.

Iš Lietuvos ypatingajame archyve saugomas tévo bylos dokumentų aišku, kad LSSR Valstybės saugumo komitetas sekė tévo, kaip buvusio politinio kalinio, veiklą nuo pat jo sugrįžimo į Lietuvą 1957 metais iki pat mirties 1986 metais. Ši sovietinė institucija 1986 m. sausio 6 d. pranešime rašo, kad Stasys Strončikas, grįžęs į Lietuvą, ir toliau „vykdo antisovietinius pasiskymus“.

Saugau tévo – politinio kalinio man brangių nuotrauką, kurią iš Marinko lagerių 1951 m. gegužę jis atsiuntė

mano mamai į mūsų tremties vietą – Krasnojarsko kraštą, Abakaną apskritį, Askizo rajoną – kai man buvo beveik treji metukai. Nuotraukos antroje pusėje tévo, politinio kalinio, ranka pirmiausiai išrašytu žodžiai, skirti Lietuvai: „Bet mes tikime į ateiti gražią, Brangią laisvę...“, ir žodžiai, skirti mamai dėl mano ateities: „...Skiepyk jo geriasias ypatybes, nes mokomasi ne tik iš gerio, bet ir klaidos kartais naudingos.“

Tėvą pirmą kartą pamačiau 1955 metų vasarą, kai jis atvažiavo į Askizą. Pamenu, labai verkaudau tada, matyt, sugraudino gražiausias mamos, močiutės, senelio ir tėtės balsais skambėjusios melodingos lietuviškos dainos ir giesmės ir prailgęs tévo laukimas.

Mama, jos téveliai, aš

Mes visi keturi: mama Marytė Strončikienė (mergautinė pavardė Jurgaitytė), g. 1922 m., močiutė Elžbieta Jurgaitienė, g. 1906 m., senelis Mikas Jurgaitis, g. 1893 m., ir aš, buvome ištremti, kaip rašoma MGB užvestoje byloje Nr. 13511, kaip „buožių“ šeima, ir atsidūrēme Chakasioje, Krasnojarsko krašte, Abakanuose sritis Askizo rajone. Ten išgyvenome iki mūsų tremties pabaigos. 1956 metų liepos 4 dieną išvykome į Lietuvą. Mama nuvyko pas tėtę į Kemerovo sritį ir 1957 m. sauši su juo sugrįžo į Jurbarką.

Lietuvos ypatingajame archyve saugomas bylos dokumentų duomenys įrodo kitą trémimo priežastį. MGB sekė mamą nuo pat 1945 metų. Byloje yra 1945 m. lapkričio 19 d. rusų užverbuotos išdavikės agentės „Ramutės“, su kuria mama patikliai bendravo, iškundimas, kuriame rašoma, jog „mama sakiusi agentei, kad mums nereikia rusiškos valdžios“. Verčiu iš rusų kalbos pažodžiu: „Aš su nekantrumu laukiui, kad greičiau iš čia išeitų rusų kariauna...“ 1946 metais mama kartu su jurbarkiečiais: Antanu Kasiuliū, Aldona Kleiniene, Petru Gervyliumi ir kita, buvo

Iš kairės: mama Marytė Strončikienė, senelis Mikas Jurgaitis, močiutė Elžbieta Jurgaitienė. 1949 m. Askizas

Jau šypsomės „GAZ-iko“ kėbule, išvykstame su kita lietuvių šeima. Paskutinės minutes Askize 1956 m., netrukus – į Lietuvą: iš dešinės – Mikas Jurgaitis, Elžbieta Jurgaitienė, Edvardas Strončikas su šautuveliu, padovanotu tévo, Marytė Strončikienė ir Stasys Strončikas mus išlydi ...

areštuoti ir nugabentti į MGB Raseinių kalėjimą. Byloje yra 1947 m. gruodžio 20 d. kito išdaviko, slapvardžiu „Žadeika“, iškundimas (verčiu iš rusų kalbos): „Kai gruodžio 14 dieną garlaiviu „Kęstutis“ plaukiau iš Jurbarko į Kauną kartu su Jurgaityte, Strončiko žmona, ji man pasakė, kad tévą gali į Kauno kalėjimo išvaduoti tik karas. Bet, neduok Dieve, jeigu čia pasiliiks ubagai (sovietų valdžia). Tada aš nenoriu, kad jis sugrįžtų iš kalėjimo, tada aš pasitrauksiu iš gyvenimo, vis tiek gyvenimo néra. Dar blogiau negu prie caro valdžios. Neaugi neatsiras valdžia, kuri išvaduočių nuo kančių ir jų ubagystės“. 1949 m. kovo 27 d. (jau trémimų metu) MGB pažymoje parašyta: „Jurgaitytė Marytė yra nusiteikusi prieš sovietinę valdžią, palaiko glaudę ryšį su

ginkluotais partizanais būriais, sisteminių aprūpindavo juos maisto produktais, popieriumi ir žvalgybinio turinio žiniomis“.

Taigi jau kovo 28 dieną kančios ir nežinios iškamuota mūsų, tremtinių šeima, ešelonu Nr. 97406 atsidūrė Lentvario geležinkelio stotyje, iš kurios prievara ilgiems metams juoduoju traukiniu išdundėjo į Sibirą kartu su kita tūkstančiais tremtinių. Man tebuvo aštuoni mėnesiai. Tikriausiai buvau laimingas tuo metu, nes glaudžiausiai prie mamos krūtinės. Praėjus daugeliui metų mama yra sakiusi, kad mane krūtimi maitino be-

rėjo nedidelį sodą, arkli, karvutę... Už ką, kaip ir daugelį kitų lietuvių – į Sibirą... Kodėl negražino, kaip ir daugumai sugrįžusiu į Lietuvą, „šitokio didelio“, bet jų dūšiai brangiausio neteisėtai konfiskuoto turto. Byloje, dokumentuose yra duomenų, kad seneliai tam sutrukė ne Vilniaus, ne Maskvos, bet vienintelė sovietinė valdžia – tuo metinių Jurbarko komunistiniai partorgai. Mano seneliai iki pat mirties savo turėtos nuosavybės taip ir neatgavo, kitaip sakant, dar kartą buvo ištremti savo gimtinėje, buvo priversti net penketą kartą keisti gyvenamają vietą.

O dabar

Visada malonai jaučiuosi tarp būvusių tremtinių, partizanų, ypač – garbus amžiaus sulaukusiu, ir ne tik mūsų bendrų švenčių ar susiėjimų metu. Mąstau, kodėl? Gal kad savo tévelių nebeturiu. O

gal dėl to, kad mūsų gyvenimus surišo tremtyje širdimis išausta ilgesio ir meilės Lietuvai trispalvė juosta.

Džiaugiuosi, kad jau beveik dvidešimt metų esu gausiausios ir stipriausios organizacijos – Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, tebevykdančios savo istorinę misiją – stiprinančios Lietuvos nepriklausomybę, prisidedančios savo pavyzdžiu auklėjant jaunąją kartą patriotine dvasia, statančios

atminimo paminklus, dainuojančios tremtinių ir partizanų dainas, narys.

Šiais metais mūsų organizacijai sukaks 20 metų. Dau-guma mūsų žmonių jau yra garbus amžiaus, vienas kitas prasitaria, kad atėjo laikas pailsėti, kad pagrindinis darbas – gyventi laisvoje Lietuvoje, padarytas, ir tikslai – būti Europos Sajungoje, priklausyti NATO, pasiekti. Aš taip nemanau. Ir raginu, kiek dar mūsų jėgos leidžia, nenuleisti rankų ir tolliau savo darbais ir poelgiais stírinti Tévynę, būti vertais Tū, kurie amžiamis liko Sibi-ro platybėse.

Būti kitokiais neturime teisės, privalome išlikti ištikimais tévų ir senelių kančiomis, aukomis atkurtos Lietuvos vaikais.

Edvardas STRONČIKAS

Užmiršti tremties puslapiai

Tęsinys.

Pradžia Nr. 9 (791)

Mums su Saidu ir Rustamu pavyko. Pasislėpēme platiame uolos urve ir stebėjome iš jo, kas vyksta kitoje kalno pusėje. Kada grūtis baigesi, du stiprūs smūgiai sukrėtė žemę. Apleidome savo landynę ir atsidūrėme prie iškyšulio krašto, pažvelgėme žemyn. Uolų nuolaužos slydo, byrėjo, virto krūvomis ir kaskadomis bildėjo žemyn, stačiai ant Pušų trobelės. Visa gerkle, rodos, šaukėme, norėdami išpėti Pušą ir jo žmoną, kad jie skubiai paliktu tą pražūčiai pasmerktą pastogę, ir geriau bėgtu į slėnį, bet iš mūsų lūpų nepasigirdo nė vienas garsas.

vakare, kai tremtiniai susirinko paminėti žuvusių tautiečių, atsistojo Petnis - vyresnysis ir pasimeldęs kreipėsi į susirinkusiuosius: „Būkite stiprūs sunkią valandą. Gimimas ir mirtis nuo amžiaus pradžios keičia vienas kitą ir yra neišvengiami, kaip diena ir naktis, ramybė ir audra, potvynis ir atoslūgis. Mes sukurti tam, kad paneigtume dabartinio gyvenimo nykumą bei žiaurumą, kad parodytume, kokia turės būti ir bus kada nors žmonija. Jaunystėje vargai praeina, tarytum būtų pailetę tik oda, nepalikdami didesnių žymių. Subrendimo metais jie sukrečia, bet nepalaužia valios, nenusilpnina vi-

randėjo, o kitos tebežiojėja. Tikėjomės ir laukėm tos valandos, kad galėsime, peržengę Lietuvos slenkstį, nieko nebijoči ir garsiai pasakyti: „Lietuva, Tėvyne mūsų, tu tremtinijų žeme! Mes vei laisvi, tavo sunūs!“ Laukėm! Deja...

Nepalaužiamasis Karolis

Mažiau lietuvių dirbo „Gorkio“ kolūkyje (keturiuos ar penkios šeimos). Kaip susiklostė ten jų likimas, papasakojo vėliau persikelę į „Kirovo“ kolūkį Drochneriai: Elytė, jos trys broliai - Evaldas, Augustas ir Edvardas, taip pat jų motina Marija. Tame kolūkyje buvo net trys

Midas URBONAVIČIUS

Medvilnės plantacijų belaisviai

Kalnų apsuptyje tremtiniai jautėsi tarsi gyvi palaidoti

Nebylūs, siaubo pagauti, žiūrėjome kaip viską po savimi laidojanti pirmojo grūtis dundėdama nušliaužė ant trobelės stogo. Pasukui antra, trečia. Persukeltą sniego ir dulkų debesį trobelės jau nebuvo matyti. Pušas ir jo žmona amžiams liko po akmenų luitais. Klastinė gamta juos palaidojo giliau negu kitus mirusius lietuvius tremtinius, ir vargu ar bepa sieks juos kada nors trupinėlius rankojantį žmogaus atmintis.

Kojos pačios mus nuneštė, kur baigėsi iškyšulys, pasukui - aukštyn siauru takučiu, tarp uolų, kol galū gale atsidūrėme pilkoje tuštumoje tarp dienos ir nakties. Pažvelgėme žemyn ir pamatėm gal paskutinių žvaigždžių, o gal pirmųjų aušros atšvaistu apšvietą kišlaką su išibarsčiusiais žiburiais. Ilgai stovėjome, nelaimės pritrenkti niekaip negalėjome prisiversti nusileisti žemyn.

Viskas aplinkui tartum sustingo. Uolos buvo niūrios ir paslaptinges. Stovėjome nejudėdami tol, kol palengva atėjo aušra ir kažkur mums už nugaros prasiveržė plyšelis žydros šviesos. Pamažu nusileidome prie „išbalusiu“ trobelių slėnyje ir apie viską pasakojome subėgiuems žmonėms. Visiems buvo gaila Manigo ir Vados Pušę. Jie žuvo būdami dar visai jauni. „Nėra didesnio skausmo, kaip nelaimėje minėti laimės dingusias dienas“, - ant didžiausio akmens, nukritusio ant Pušų lūšnelės, o dabar gulincio ant jų kapo lietuviškai paraše Saulius Linkūnas. Pa-

sai, o senatvėje nelaimės surado ir sutrumpina patį gyvenimą. Todėl niekada neturi me pamiršti apie tai. Apskritai „pamiršti“ - bausis žodis. Jame slypi ramybė, išdavystė ir liūdesys.

Išminčiai sako, kad didieji žmonės lengvai atlaiko visas nelaimės, netektis. Juos tarytum gelbsti ir atitraukia nuo asmeninių nelaimių glaudūs ryšiai su gamta ir žmonija. Bet išminčiai kai kur neteisūs - niekas negali pamiršti mylimo kūdikio arba švelnių motinos rankų, jos žodžio, prisi lietimo prie vaiko galvutės. Atsiminkite, broliai ir seserys, viena - žmogus, kuris nekenčė - negyvena. Pažinti gyvenimą padeda tiktais kančia. Ir jeigu laimė yra gyvenimo pilnatvės pažinimas, tai kančia yra taip pat būtina laimės sąlyga...

Išskirstėm galbūt pirmą kartą giliai susimastę - ar ne per daug tikimės iš ateities? Iš jos tikėjomės tik vieno - teisybės. Tos teisybės, kuri gražintų mums laisvę. Nors ir buvo mums padaryta daug didelių žaizdų, vienos iš kurių už-

Drochnerių šeimos. Gyveno Jos Jakututo kišlake. Skurdžiai gyveno, bet labai draugiškai, kuo galėjo viena kitai padėjo. Nuo kišlako į visas puses, iki paties Kuibiševsko rajono centro, tėsėsi arykais išraižytos medvilnės plantacijos, dykvietės apaugusios nendrémis, daubomis, kalvomis ir nelygiais, duobėtais šunkeliais. Jais basi ir alkani tremtiniai kiekvieną dieną ėjo dirbtu varomi sužverėjusių enkavėdistų. Buvo varomas į darbą į Drochnerių Elytės tėtis, Karolis žmogus gerai suprantantis, kad čia jis - tremtinys be ateities. Jau ne kartą ji perspėjo, kad baigtų savo „kurstytojiškas“ kalbas. Komendantas taip ir sakydavo: „Dirbtu tu, Karoli, moki už penkis, tik tavo liežuvis bjaurus, vis teisybės ieškai, laisvės trokšti, kaip kalnų erelis. Žiūrėk, savo galva atsakysi už tvarą kolūkyje...“ Visaip ji gąsdino, bet žmogus jis buvo nepalaužiamas. Nežinia kuo būtų pasibaigius jo kova su neteisybė, žiaurumu ir skriaudomis, jeigu jis nebūtų smarkiai su-

(Bus daugiau)

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių į kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

Tęsinys

Natalija Lekarauskienė-Tarulytė, g. 1918 m., rėmėja, Utenos aps. ir valsč. 1944-1952 m.

Stanislovas Linkevičius, g. 1922 m. (po mirties), šaulys, Pasvalys, 1930-1941 m.

Vladas Mačernis, g. 1920 m. (po mirties), partizanas, Plungės aps. ir valsč. 1944-1948 m.

Donatas Mačius, g. 1927 m., pogr. organ. LLA narys, Mažeikių aps. 1946-1948 m.

Vaclovas Marčiukaitis, g. 1920 m. (po mirties), partizanas, Prienų aps. Birštono valsč. Dainavos apyg. Dzūkų rinktinė Margio grupė 1946-1948 m.

Kleofas Michalauskas, g. 1890 m. (po mirties), kari ninkas, Šiaulių aps. ir valsč. 1919-1941 m.

Antanas Mileris, g. 1926 m. (po mirties), partizanas, Raseinių aps. Girkalnio valsč. 1944-1949 m.

Vladislovas (Vladas) Morkūnas, g. 1897 m. (po mirties), karininkas, Kaunas, 1919-1941 m.

Pranciškus (Pranas) Morkūnas, g. 1903 m. (po mirties), šaulys, Anykščių aps. ir valsč. 1930-1941 m.

Petras Pačinskas, g. 1933 m., ryšininkas, Ukmergės aps. Taujėnų valsč. 1944-1951 m.

Lolita Panzer-Kurkliskaitė, g. 1961 m., pogr. organ. narė, Kaunas, 1984-1985 m.

Bolius Petrauskas, g. 1907 m. (po mirties), ryšininkas, Lazdijų aps. Kapčiamiesčio valsč.

Vytenio būrys 1948-1953 m.

Andrius Piebalga, g. 1898 m. (po mirties), šaulys, tautininkas, Biržų aps. ir valsč. 1928-1941 m.

Antanas Povilaitis (po mirties), partizanas, Raseinių aps. Girkalnio valsč. 1944-1949 m.

Mečys Proscvičius, g. 1917 m., pogr. spaudos platintojas, Kaunas, 1945-1946 m.

Marytė Radavičienė-Darguzytė, g. 1930 m., partizanė, Telšių aps. Varnių valsč. Žemaičių apyg. Šatrijos rinktinė 1948-05-1948-12.

Vaclovas Rutkus, g. 1925 m. (po mirties), partizanas, Plungės aps. ir valsč. 1947-1949 m.

Zenonas Sabaliūnas, g. 1908 m. (po mirties), atsargos karininkas, Jurbarkas, 1919-1944 m.

Kazimieras (Kazys) Sadlauskas, g. 1902 m. (po mirties), šaulys, Kauno aps. Vilkijos valsč. 1934-1941 m.

Aleksandras Jurgis Stasiule-

vičius, g. 1930 m. (po mirties), rėmėjas, Kauno aps. Panevėžės valsč. Tauro apyg. Birutės rinktinė Merkio būrys 1945-1952 m.

Justinas Stasiulevičius, g. 1921 m. (po mirties), rėmėjas, Kauno aps. Rokų k. Taurės apyg. Birutės rinktinė Merkio būrys 1945-1951 m.

Izabėlė Šakauskiene-Šaltytė, g. 1919 m., pogr. organ. LLA narė, Mažeikių aps. ir valsč. 1946-01-1946-03.

Ona Aldona Šuminienė-Žilenaitė, g. 1931 m., ryšininkė, Utenos aps. Tauragnų valsč. Vytauto apyg. Lokio rinktinė Drugio būrys 1945-1951 m.

Albertas Šurila, g. 1922 m., pogr. organiz. narys, Mažeikių aps. Viešnių valsč. 1946-1951 m.

Kazimieras Tribulas, g. 1935 m., ryšininkas, Šiaulių aps. Pakruojo valsč. Priskėlimo apyg. Žalioji rinktinė Klevo, Kadiogio būriai 1947-1953 m.

Jurgis Urbonas, g. 1924 m. (po mirties), partizanas, Utenos aps. Anykščių valsč. Algimanto apyg. Perkūno būrys 1947-1948 m.

Liudvikas (Liudas) Utyra, g. 1910 m. (po mirties), pogr. organ. narys, Kauno aps. Jonavos valsč. 1941-1944 m.

Vladas Vadeika, g. 1921 m., pogr. organ. „Geležinio vilko Lietuvos partizanai“ narys, Alytaus aps. Daugų valsč. 1940-1945 m.

Augustas Vaičius, g. 1927 m., pogr. organ. LLA narys, Mažeikių aps. ir valsč. 1945-1946 m.

Jurgis Vaičiūnas, g. 1926 m. (po mirties), ryšininkas, Marijampolės aps. Liudvinavo valsč. Žaliosios būrys 1944-1948 m.

Algirdas Vaisiūnas, g. 1929 m., pogr. spaudos platintojas, Utenos aps. ir valsč. 1940-1941 m.

Petras Vaisiūnas, g. 1898 m. (po mirties), valstybės civilinių įstaigų tarnautojas, Kaišiadorys, 1940-1941 m.

Atsiliepimus apie šiuos pretendentus galite siųsti adresu: Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbiamas remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: "Pretendentai į kario savanorio ar Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spaudoje".

2008 m. gegužės 30 d.

Tremtinys

Nr. 20 (802)

7

Skelbimai

Gegužės 31 d. (šeštadienį) Varėnos r., Perlojoje, įvyks buvusių Krasnojarsko kr. Taštypo r. Maturo apylinkės tremtinių susitikimas. 11 val. šv. Mišios Perlojos bažnyčioje. Po pamaldų bendrausime, vaišinsimės atsineštomis vaišėmis. Pasiteirauti tel. 8 610 42857 Juozo Ciūnio arba tel. 8 618 13551 Vandas Ciūnienės.

Gegužės 31 d. (šeštadienį) 12 val. LPKTS būstinės salėje (Laisvės al. 39, Kaune) įvyks klubo "Suduva" sueiga. Svečiuosis buvęs politinis kalinių Česlovas Jasevičius. Koncertuos moterų vokalinis ansamblis "Pinija". Įėjimas nemokamas.

Gegužės 31 d. (šeštadienį) kviečiame į tradicinį septintąjį Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bei Tėvynės sajungos Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos jaunesnių kartos saskrydį Raudondvario pilyje, Kauno rajone, skirtą Lietuvos valstybės atkūrimo ir Lietuvos kariuomenės įkūrimo 90-osioms bei 1948 metų trėmimo iš Lietuvos 60-osioms metinėms paminėti.

Programa:

9.30 val. Atvykimas. Lengvuji automobilių pastatymas Raudondvario dvaro sodyboje prie buvusių arklidžių (Pilies g. 1). Autobusų pastatymas aikštélėse, esančiose prie LZŪ inžinerijos instituto (Instituto g. 20). Dalyvių registracija prie Raudondvario dvaro sodybos vartų. **11 val. šv.** Mišios Raudondvario bažnyčioje (dalyvaus Domeikavos buvusių tremtinių ir politinių kalinių choras, vad. Rasa Edriukaitienė. šv. Mišias aukos kun. dek. A. Paulauskas). **11.45 val.** dalyvių kolono eisenė į Raudondvario dvaro sodybą, grojant LK Karinių oro pajėgų orkestrui. **12 val.** šventės atidarymas.

Galėsite įsigytį leidinių tremties ir ginkluotosios rezistencijos tema. Atsivežkite savo vaišių.

Gegužės 31 d. (šeštadienį) Valstybiniam dramos teatre Vilniuje (Gedimino pr. 4) įvyks Lietuvos Sajūdžio XI suvažiavimas.

8 val. šv. Mišios Arkikatedroje bazilikoje, **9.15 val.** atminimo lento atidengimas, **9.30 val.** suvažiavimo dalyvių registracija, **10 val.** Lietuvos Sajūdžio neeilinio suvažiavimo pradžia. **16 val.** M. Katiliškio spektaklis "Paskendusi vasara".

Gegužės 31 d. (šeštadienį) Vilniaus įgulos karininkų ramovėje (Pamėnkalnio g. 13) įvyks 1953 m. Norilsko politinių kalinių sukilio 55 metų sukakties minėjimas. Prisiminsime tų dienų tragiskus įvykius, žuvusius likimo brolius. **11 val.** dalyvių registracija. **11.30 val.** programos pradžia. Numatomas filmo apie Norilsko moterų lagerių rodymas. Vaišinsimės atsivežtomis vaišėmis. Pasiteirauti tel. (8 5) 231 8026 B. Zlatkaus.

Birželio 2 d. (pirmadienį) **16 val.** LPKTS Kauno filialas kviečia Kauno įgulos karininkų ramovėje paminėti Tėvo dieną ir pasiklausyti nuotaikingo koncerto, kurį dovanaja Lietuvos estrados atlikėja Laima Žemaitytė. Įėjimas nemokamas.

Birželio 7 d. (šeštadienį) rengiamas buvusių Irkutsko srities Usoles r. Taljano gyv. tremtinių susitikimas. **11 val. šv.** Mišios Kauno r. Garliavos bažnyčioje. Po pamaldų vyksime į Ilgakiemio kultūros namus. Vaišinsimės atsineštomis vaišėmis, prisiminsime tremties metus. Kviečiame dalyvauti. Teirautis tel. (8 37) 390 901, 8 684 93 635.

Birželio 7 d. (šeštadienį) Tauragėje įvyks Irkutsko sr. Centralnij Chazano buvusių tremtinių susitikimas. **9 val. šv.** Mišios Tauragės bažnyčioje. Po jų pabendrausime, pasivaišinsime atsineštomis vaišėmis.

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumeratos indeksas – 0117. Prenumerata kainuoja:

1 mėn. – 5,60 Lt, 3 mén. – 16,80 Lt, 6 mén. – 33,60 Lt.

„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį. Prenumerata antram pusmečiui "Lietuvos pašte" priimama iki birželio 18 dienos.

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Tremtinys

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis interne: <http://www.lpkts.lt>
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sask. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr.LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3960. Užs. Nr.

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Algirdas Bielinis

1924–2008

Gimė Švenčionyse. 1942 m. įstojo į Lietuvos laisvės armiją (LLA). Buvo Vilniaus štabo raštininkas. 1944 m. artėjant antrajai sovietų okupacijai, su organizacijos vadu Kaziu Veverskiu pasitraukė į Žemaitiją. 1945 m. areštuotas, kalėjė Intos lageriuose. 2005 m. įstojo į atkurtos Lietuvos laisvės armijos karių rėmėjų sąjungą, išrinktas valdybos nariu.

Palaidotas Vilniaus kapinėse.
Nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir artimuosius.

LLAKRS valdyba

Sabina Butkienė

1934–2008

Gimė Kaišiadorių r. Kruonio valsč. ūkininkų šeimoje, auginusioje du sūnū ir dvi dukteris. 1949 m. šeima buvo ištremta į Krasnojarsko kr. Užuro r. tarybinį ūkį „Stalinec“. Tremtyje sukurė šeimą su likimo draugu. Susilaikė dviejų sūnų ir dukters. Grįžusi į Lietuvą šeima apsigyveno Telšiuose. Prasidėjus Atgimimui buvo aktyvi Sajūdžio ir LPKTS narė.

Palaidota naujosiose Telšių kapinėse.
Nuoširdžiai užjaučiame vyra ir vaikus su šeimomis.

LPKTS Telšių filialas

Leontina Bigailytė

1926–2008

Gimė Mažeikių aps. Kirkų k. ūkininkų šeimoje, auginusioje keturias dukteris ir sūnų. Anksti mirė motina, tėvas 1945 m. žuvo lageriuose. Leontina studijavo Lietuvos žemės ūkio akademijoje. Visos seserys aktyviai rėmė partizanus, sodyboje buvo įrengtas bunkeris. 1948 m. seseris ir broli ištremė į Irkutsko sr. Taišeto r. Ten mirė brolis. Leotina grįžo į Lietuvą, buvo LPKTB ir TS narė. Dainavo Telšių buvusių tremtinių ir politinių kalinių chore.

LPKTB ir TS Telšių skyriai

Algirdas Naudžius

1932–2008

Gimė Kauno r. Suvalkelių k. Turėjo dvi seseris. 1949 m. suimtas ir nuteistas. 17 metų praleido Norilsko ir kituose lageriuose. Grįžęs į Lietuvą apsigyveno Kelmės r., nuo 1968 m. – Pavigalių kaime.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, seseris ir dukteris su šeimomis.

Bendražygiai

Juozas Vaičiulėnas

1926–2008

Gimė Šakinių k., Vabalninko valsč., Biržų aps., valstiečių šeimoje. 1933 m. persikelė į Kupreliskį. 1947 m. baigė Panevėžio geležinkelinių mokyklą ir dirbo keleivinių traukininių elektriku. Dalyvavo pogrindžio grupelės „Ketvertukas“ ir organizacijos „Pumpuras“ veikloje. 1949 m. buvo susektas, suimtas. „Trojkos“ nuteistas 25 metus kalėti. Kalėjo Komijoje, Jutos lageriuose. 1956 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo Vytenės sode-ninkystės-daržininkystės ūkyje, Kauno elektros montavimo darbų valdyboje. 1965 m. baigė Kauno politechnikumą. 1963 m. sukurė šeimą. Užaugino dvi dukteris ir sūnų. Prasidėjus Atgimimui įsitraukė į Sajūdžio veiklą. Buvo LPKS ir TS narės. 2002 m. jam suteiktas Laisvės kovų dalyvio statusas.

Palaidotas Kauno Petrašiūnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKS Kauno skyrius

Knygų tremties ir rezistencijos tematika galite įsigyti LPKTS būstinės knygynelyje, Kaune, Laisvės al. 39.